

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ Α΄

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2016 - 2017

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Τρίτη 7 Φεβρουαρίου

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ(10^η) ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ (6^η)

Πέμπτη, 9 και Παρασκευή, 10 και Σάββατο 11

Φεβρουαρίου 2017

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΟΧΑΡΑΚΗ

Την Τρίτη 7 Φεβρουαρίου στις 8.30 το βράδυ διοργανώνεται στην Αθήνα «Συμπόσιο για την Αχαική Συμπολιτεία και το Κοινόν των Αχαιών». Το Συμπόσιο που σχεδίασε η κα Μαρία Αλεξανδροπούλου θα πραγματοποιηθεί στο Ίδρυμα Θεοχαράκη, Μέγλιν 1 και Βασιλίσσης Σοφίας (απέναντι από την Βουλή).

Η δική μου εισήγηση στο Συμπόσιο έχει θέμα:

Πόλις και Αμφικτυονία, Ηγεμονία ή Συμπολιτεία:

η Μορφή του Κοινού στον Ελληνισμό

(Συμβολή για την Ερμηνεία της Αντίθεσης Σπάρτης

και Αχαικής Συμπολιτείας στους Ελληνιστικούς Χρόνους).

Ο Ελληνισμός συγκροτήθηκε κοινωνικοπολιτικά σε ανεξάρτητες πόλεις. Συνεκτικός δεσμός μεταξύ των πόλεων-ατόμων ήταν πολιτισμικό βίωμα και μορφές, εκφραζόταν δε με εξωαστικά και αυτόνομα ιερά, και τις περί αυτά θεσμικές ή παραδοσιακές Αμφικτυονίες, διαφόρου εμβέλειας και λειτουργίας. Πολιτική δομή συστηματικής συνέργειας πόλεων ήταν η Ηγεμονία με την Συμμαχία της. Στους Ελληνιστικούς χρόνους αναπτύχθηκε παράλληλα προς το νεοβασιλικό Μακεδονικό σύστημα η Συμπολιτεία στην Πελοπόννησο και την Στερεά Ελλάδα. Η Σπάρτη στάθηκε αντίθετη προς αμφότερα. Θα αναλύσω αυτήν την εναντίωση υπό το πρίσμα του Ελληνικού βιώματος του "Κοινού" και της Ιδέας της Πόλης.

Είσοδος ελεύθερη.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ 9^{ης} και 10^{ης} (και 11^{ης}) Φεβρουαρίου 2017

I.- Το Σεμινάριο της Πάτρας

Κύκλος: Ολιστική Ιστορία του Ελληνισμού (Από την Κάθοδο των Δωριέων μέχρι τους Περσικούς Πολέμους)

Την Πέμπτη 9 Φεβρουαρίου στις 8.30 το βράδυ, συνεχίζουμε να συνθέτουμε την ολιστική θεωρία και ιστορία του Ελληνισμού κατά την δυναμική φάση ανόδου του από της Καθόδου των Δωριέων μέχρι των Περσικών Πολέμων. Τότε το Δωρικό βίωμα δημιουργούσε και ανέπτυσσε τις μορφές που το φανέρωναν.

Ο Όλυμπος δεν είναι ούτε η Γη (με την θρησκεία της Χθόνιας Γονιμότητας) ούτε ο Ουρανός (με την θρησκεία της απόλυτης Δύναμης και Κυριότητας), αλλά η λάμπουσα (Ο-λυμπ-ος, Αιολικό λυμπ- = λαμπ-) Ορθιότης (θρησκεία του Φωτός και του Κάλλους).

Στην Ολυμπία ο Όλυμπος της νέας θρησκείας εκφράζεται με το γαλήνιο και πλουσιοπάροχο φυσικό κάλλος του τοπίου, την ηρεμαία μεγαλόσχημη αρμονία της λοφώδους κυμάτωσης της γης και της

λαμπρής φυτικής κόμης της παρά τον ησυχαστικά δυναμερό ρουν του Αλφειού.

Οι Ολυμπιακοί αγώνες αποτελούν την νέα μορφή θυσίας κατά την νέα Απολλώνια θρησκευτικότητα: οι θεοί αγάλλονται με την επίδειξη Κάλλους. Η μορφολογική τελειότητα δοκιμάζεται σε Αγώνα λειτουργικής αποτελεσματικότητας. Οι αγώνες (δρόμου, πάλης, πυγμής, πεντάθλου, παγκρατίου, ιππικοί) ορίζονται κατά λογική τάξη που αναδεικνύει διαφοροποιημένη μορφολογία σωματικής τελειότητας και σωματονοητικής συνέργειας (ελαφρά και βαρέα αθλήματα, δεξιότητες στους αγώνες επαφής και στους ιππικούς). **Το γυμναστικό κάλλος του σώματος άγεται στην υπέρτατη έκφρασή του με την υπερένταση του νικητήριου αγώνα, προς τούτο επιλεγμένου εις επίδειξη και κρίση τελειότητας.** Και εκεί, στους Ολυμπιακούς αγώνες επισυμβαίνει το μοναδικό φαινόμενο της **απόλυτης γύμνωσης** ως καθολικό φαινόμενο: το ζώμα περί τα αιδοία πίπτει, κατά την Λακεδαιμόνια πρακτική. **Η κρυφιότητα του ιερού αντικαθίσταται από την φανερότητα του κάλλους ως απο-κάλυψη του Είναι, επι-φάνειας του θείου.** Η αιδώς είναι έκτοτε κυρίως του κάλλους. Ντρέπεσαι να φερθείς ά-σχημα προς το κάλλος ή ως φορεύς κάλλους.

Την συνάρτηση αιδούς και αναρμοστίας του πράττειν ανάξια κάλλους και αριστείας διαδηλοί ο Όμηρος:

αιδώς Αργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί.

πῆ ἔβαν εὐχωλαί, ὅτε δὴ φάμεν εἶναι ἄριστοι

Ιλιάς, Θ 228-9

Θα αναπτύξω στο σεμινάριο την θεματική:

Η Ιδεολογία του Άθλου: Θυσία της τελειότητας στους Θεούς

(Γυμναστικοί και Μουσικοί Αγώνες)

Ο Αγών ως Επί-δειξη Κάλλους Μορφής.

Απόλλων Υπερτελεάτας.

Η Υπέρτατη Δύναμη του Κάλλους.

Τα σεμινάρια γίνονται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάλου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου του Α', 2^{ος} όροφος.

Είσοδος ελεύθερη.

II.- Το Σεμινάριο της Σπάρτης

Κύκλος: *Η Σπάρτη και η Δωρική Ουσία του Ελληνισμού*
(και Επίσκεψη στο Μενελάιον)

A.

Την Παρασκευή 10 Φεβρουαρίου στις 8 το βράδυ συνεχίζουμε τον Κύκλο της Σπάρτης με την 6^η συνάντηση της φετινής περιόδου.

Το Δωρικό βίωμα συνεπήρε και τους Ιωνικούς και Αιολικούς πληθυσμούς της ηπειρωτικής Ελλάδας και του Αρχιπελάγους. Ο κλασσικός Ελληνισμός συνίσταται στις μορφές που το βίωμα αυτό δημιούργησε καθ' εαυτό για να εκφρασθεί καθώς και στις συμπληρωματικές δομές που η συναρπαγή του Ιωνικού και Αιολικού στοιχείου από το Δωρικό απεγέννησε και εξέθρεψε.

Το έπος είναι (Αιολο)Ιωνική δημιουργία στην Μ. Ασία. Τραγουδάει τα κλέα του Αχαϊκού (Μυκηναϊκού) παρελθόντος μεγαλείου. Πιθανώς και ο ρυθμός (ο δάκτυλος) να προέρχεται από Μυκηναϊκή υμνολογία. Αλλά η αισθητική μορφή του εξαμέτρου έπους αποτελεί κάλλος Δωρικής πνοής, ενώ το χαρίεν του ύφους προέρχεται από την Ιωνική καταγωγή του.

(Ανάλογα φαινόμενα τρισδιάστατης ανάλυσης Αχαιϊκού-Μινωικού τύπου/περιεχομένου, Δωρικής Μορφής και Ιωνικού Ύφους απαντώνται στην αρχιτεκτονική και πλαστική).

Παράλληλα και σε αντίστιξη προς την Ιωνική επική παράδοση του Ομήρου και των Ομηριδών, παρουσιάζεται μια επική γραμμή της κυρίως Ελλάδος: η Βοιωτικοδωρική παράδοση.

Θα μελετήσουμε τις δυο παραδόσεις στα πλαίσια και υπό το πρίσμα της θεωρία για την Δωρική ουσία του Ελληνισμού.

Το θέμα στο σεμινάριο είναι:

Πρώτες Πολιτισμικές Αμφιδρομίες:

Η Ιωνική Πρόσληψη του Δωρικού στο Έπος (Όμηρος, Ομηρίδες)

και η Βοιωτοδωρική Επική Παράδοση

(ΗΣίοδος, Κιναιίθων, Εύμηλος)

Οι συναντήσεις γίνονται στην Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Σπάρτης, στις 8 το βράδυ.

Η είσοδος, παρακολούθηση και συμμετοχή είναι ελεύθερη.

B.

Το **Σάββατο 11 Φεβρουαρίου**, στις **11.30 το πρωί** θα επισκεφθούμε το **Μενελάιον** στις **Θεράπνες**.

- 1/ Και πρώτα θα αναλύσω το βίωμα του **Ταϋγέτου** ορώμενου από εκεί.
- 2/ Μετά θα εξηγήσω επί τόπου την **μορφή και το νόημα του μνημείου**.
- 3/ Θα δούμε και θα σχολιάσουμε τα **Μυκηναϊκά** κατάλοιπα που αποκάλυψαν οι Βρετανικές ανασκαφές. Μυκηναϊκά κέντρα περί την Σπάρτη.
- 4/ Από το δεσπόζον σημείο του μνημείου, στον τελευταίο λόφο από τα προβούνια του Πάρωνα που βρέχεται από τον Ευρώτα, θα παρουσιάσω τα πρώτα αποτελέσματα από την **τοπολογική μελέτη της αρχαίας Σπάρτης που ευρίσκεται εν εξελίξει παράλληλα προς τον Κύκλο των Συναντήσεων της Σπάρτης**. Με την μελέτη αυτή φέρνω σε σχέση την φυσική γεωγραφία του τοπίου, την συστηματική περιγραφή της Σπάρτης που κάνει ο Πausanias και την κατανομή και το είδος των σωζομένων και ανασκαφέντων μνημείων της αρχαιότητας.
- 5/ Τέλος θα αναπτύξω το θέμα της λατρείας του **Μενελάου, της Ελένης και των Διοσκούρων** στις Θεράπνες (Μενελάιον, ναός των Διοσκούρων στο Φοιβαίον). Θα μιλήσω για τον κατοπτρικό Δυισμό του Ελληνισμού: εραλδική μορφή περί άξονα. Και θα εξηγήσω την αναλογία του αθανάτου και θνητού Διοσκούρου των Θεραπνών προς τον Απόλλωνα και Υάκινθο των Αμυκλών.